

РЕШЕНИЕ

№ 17558

гр. София, 27.10.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 171 СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и осми септември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: ГАБРИЕЛА Д. ЛАЗАРОВА

при участието на секретаря МИНКА Х. БАШОВА
като разгледа докладваното от ГАБРИЕЛА Д. ЛАЗАРОВА Гражданско дело
№ 20221110144089 по описа за 2022 година

за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 235 ГПК.

Образувано е постъпила искова молба от М. Д. С. срещу „НК” ООД и „КГ БГ” ЕООД.

Предявени за разглеждане против ответника „НК” ООД са обективно кумулативно съединени установителен иск с правно основание чл. 26, ал. 1, предл. 1 ЗЗД вр. чл. 22 ЗПК за прогласяване на нищожност на договор за потребителски кредит от 2016 г., сключен между ищеца, в качеството и на заемополучател, и ответника, в качеството на заемодател, поради противоречието му със закона, и осъдителен иск с правно основание чл. 55, ал. 1, предл. 1 ЗЗД за осъждането на ответника да заплати сумата от 505 лева, представляваща недължимо платена сума по недействителен договор за паричен заем, ведно със законната лихва върху сумата, считано от депозиране на исковата молба до окончателното погасяване на вземането. Предявени при условията на евентуалност срещу ответника „КГ БГ” ЕООД икове с правно основание по чл. 26, ал. 2, предл. 4 ЗЗД вр. чл. 22 ЗПК за прогласяване на нищожност на договор за предоставяне на гаранция, сключен във връзка с договора за паричен заем, и иск с с правно основание чл. 55, ал. 1, предл. 1 ЗЗД за осъждането на ответника да заплати сумата от 505 лева, представляваща недължимо платена сума по недействителен договор.

В исковата молба срещу „НК” ООД ищецът сочи, че е сключил договор за кредит с ответника, по силата на който му е предоставена сума в размер на 500 лв., като за период от шест месеца впоследствие твърди да е платил за погасяване на същия сума в размер на общо 1 130 лв. Предвид изложеното счита, че размерът на лихвата или на разходите по кредита са 126 % за шест месеца или 228 % за година. Съобразно изложеното поддържа, че процесният договор за кредит е недействителен, тъй като е сключен в противоречие с чл. 19, ал. 4 ЗПК. Соци, че не намира екземпляр от договора

в личния си архив, поради което представя извадка от личния си профил в електронната система на ответника във връзка с него. Съобразно изложеното е направено искане съдът да признае за установено, че сключения между него и ответника договор за кредит е нищожен, на основание чл. 19, ал. 4 ЗПК вр. чл. 21, ал. 1 ЗППП вр. чл. 26, ал. 1 ЗЗД, и да осъди ответника да му плати сума в размер на 505 лв., представляваща платена без основание сума по него, ведно със законна лихва за забава от датата на исковата молба до окончателното плащане на вземането. Претендира разноски.

С молба-уточнение от 10.10.2022 г. уточнява, че насочва исковата претенция и срещу „КГ БГ” ООД. Поддържа, че за да сключи договора за кредит, от „НК” ООД е поставено условие да сключи с „КГ БГ” ООД Договор за предоставяне на гаранция, като е дължал съответно месечно възнаграждение на втория ответник. Сочи, че плащанията и по двата договора са извършвани единствено по банкова сметка на „НК” ООД, като двете дружества са свързани лица по смисъл на допълнителните разпоредби на Търговския закон.

От ответниците „НК” ООД и „КГ БГ” ООД в указания законоустановен срок по реда на чл. 131 ГПК са депозириани писмени отговори, в които заявяват становище за неоснователност на предявените икове. Релевират възражения за изтекла погасителна давност. Съобразно подробно изложени в отговорите доводи за неоснователност на исковите претенции е направено искане същите да бъдат отхвърлени. Претендира разноски. Становище за неоснователност на исковите е изложено и в депозириани от дружествата писмени защиты.

Съдът, като взе предвид становищата на страните и събраните по делото доказателства, намира за установено следното от фактическа страна:

Между страните не е спорно, че ищецът и ответниците са страни по процесните договор за кредит от 2016 г., сключен между ищеца и ответника „НК” ООД, и сключен във връзка с него Договор за предоставяне на гаранция от 2016 г., между ищеца и „Кредит гарант” ООД.

Между страните не е спорно, че уговорената главница по договора за кредит е в размер на 500 лв., както и че същата е усвоена от ищеца. Не е спорно и че уговорено кредита да бъде погасен в срок до 01.09.2017 г.

Не е спорно между страните и от представените писмени доказателства се установява, че съгласно чл. 4, ал. 3 от процесния договор за кредит, страните са уговорили, че в срок до края на деня, следващ деня на предоставяне на сумата по първия транш от кредита по банкова сметка на кредитополучателя или предоставяне на сумата на първия транш чрез системата ePay.bg, кредитополучателят е длъжен да представи на дружеството гаранция по кредита съгласно реда и условията, предвидени в Общите условия на договора. Посочено е, че банковата гаранция или гаранцията, издадена от небанкова финансова институция, трябва да бъде за сума в размер на 1000 лв. и със срок на валидност до 12.11.2020 г. Условията във връзка с предоставянето на банкова гаранция са уредени в чл. 3.2 от приложимите Общи условия към договора за кредит.

Съгласно чл. 4, ал. 2 от сключения договор за предоставяне на гаранция с втория ответник, ищецът дължи възнаграждение на гаранта за издаването на гаранцията, което се заплаща заедно с лихвените плащания на падежа на лихвеното плащане по сключения договор за потребителски кредит с „НК” ООД. В чл. 4, ал. 5 е посочено, че плащанията ще бъдат събирани от „НК” ООД за сметка на гаранта, като в случай на частично плащане, първо ще се погасяват задълженията към гаранта, а след това задълженията към бенефициера – дружеството заемодател.

Не е спорно между страните и от представена от ответника „НК” ООД справка /л. 59 от делото/ се установява, че по процесния договор за кредит ищецът е погасил сума в размер на общо 1 130 лв., на четири вноски, както следва: на 20.06.2017 г. е платена сума в размер на 100 лв., на 11.08.2017 г. е платена сума в размер на 80 лв., на 17.08.2017 г. е платена сума в размер на 150 лв., на 30.08.2017 г. е платена сума в размер на 800 лв.

От представените по делото платежни нареждания се установява, че сумите са платени по банков път, по банкова сметка на ответника „НК” ООД, който е кредитор по договора за кредит. Не са представени доказателства и не се твърди част от сумите да са преведени впоследствие на втория ответник „Кредит Гарант” ООД.

При така установеното от фактическа страна, съдът прави следните правни изводи:

По исквете за прогласяване на нищожност на договора за кредит и на договора за предоставяне на гаранция:

В тежест на ищеца по предявените главни искове с правно основание по [чл. 26, ал. 1, предл. 1 ЗЗД](#) вр. [чл. 22 ЗПК](#) срещу ответника „НК” ООД и евентуален иск с правно основание по [чл. 26, ал. 2, предл. 4 ЗЗД](#) вр. [чл. 22 ЗПК](#) срещу ответника „КГ БГ” ЕООД е да докаже, при условията на пълно и главно доказване, правопораждащите факти, от които черпи изгодни за себе си последици, а именно че между него и ответниците са възникнали облигационни отношения по процесните договор за кредит и договор за предоставяне на гаранция, сключен във връзка с него, както и че същите противоречат на закона.

От събраните по делото доказателства и с оглед липсата на оспорване от ответниците, съдът намира, че страните между са сключени договор за кредит и договор за предоставяне на гаранция със съдържанието, посочено в исквата молба.

Съдът намира, че процесните договори са потребителски – страни по него са потребител по смисъла на [§ 13, т. 1 ЗЗП](#) (ищецът е физическо лице, което използва заетата сума за свои лични нужди), и небанкова финансова институция – търговец по смисъла на [§ 13, т. 2 ЗЗП](#). Според легалната дефиниция, дадена в разпоредба на [чл. 9 ЗПК](#), въз основа на договора за потребителски кредит кредиторът предоставя или се задължава да предостави на потребителя кредит под формата на заем, разсрочено плащане и всяка друга подобна форма на улеснение за плащане срещу задължение на длъжника-потребител да върне предоставената парична сума. Доколкото по настоящото дело не се твърди и не е доказано сумата по предоставения заем да е използвана за свързани с професионалната и търговска дейност на кредитополучателя, то следва да се приеме, че средствата, предоставени по договора за заем (кредит) са използвани за цели, извън професионална и търговска дейност на потребителите, а представеният по делото договор за заем от е по правната си същност договор за потребителски кредит по смисъла на [чл. 9 ЗПК](#). Процесните договори се подчиняват на правилата на [Закон за потребителския кредит \(ЗПП\)](#) и на [чл. 143 – 147б ЗЗП](#), в това число и забраната за неравноправни клаузи, за наличието на които съдът следи служебно.

За да бъдат осигурени ефективни средства за защита на потребителите е необходимо, когато се изследва въпросът за няколко договора, които са сключени със свързани лица и между свързани лица, съдът да изследва релациите в отделните договори не като отделни правоотношения, които са независими едно от друго, а като една обща икономическа дейност. Следователно при множество правоотношения, когато те са със свързани лица или между такива, *трябва на отделните правоотношения да се гледа като на едно правно и икономическо цяло*, за да се

постигне ефективната защита на потребителя при проверката от страна на съда за спазване на императивните правила на закона и добрите нрави.

От извършена служебно справка в Агенция по вписвания – Търговски регистър се установява, че съдружниците и адресите на управление на дружествата съвпадат изцяло. Следователно се касае за хипотеза на *свързани лица* по смисъла на § 1, ал. 2 от Допълнителните разпоредби на ТЗ.

Въз основа на изложените от ищцеца фактически обстоятелства, ангажираните доказателства и наличните данни за хипотеза на свързани лица, съдът приема, че уговореното възнаграждение за предоставената гаранция представлява разход по договора за кредит, който следва да бъде включен при изчисляването на годишния процент на разходите като индикатор за общото оскъпяване на договора за кредит – арг. от чл. 19, ал. 1 и ал. 2 ЗПК. Този извод следва от дефинитивната разпоредба на § 1, т. 1 ДР ЗПК, според която „Общ разход по кредита за потребителя“ са всички разходи по кредита, включително лихви, комисиони, такси, възнаграждение за кредитни посредници *и всички други видове разходи, пряко свързани с договора за потребителски кредит*, които са известни на кредитора и които потребителят трябва да заплати, включително разходите за допълнителни услуги, свързани с договора за кредит, и по-специално застрахователните премии в случаите, когато сключването на договора за услуга е задължително условие за получаване на кредита, или в случаите, когато предоставянето на кредита е в резултат на прилагането на търговски клаузи и условия. Същевременно, при цялостния анализ на процесните правоотношения, е видно, че сключване и получаването на сумата по кредита **е било обвързано от предоставяне на обезпечение по договора от страна на кредитополучателя**. Съобразно императивната правна норма на чл. 19, ал. 4 ЗПК, годишният процент на разходите не може да бъде по-висок от пет пъти размера на законната лихва по просрочени задължения в левове или във валута, определена с постановление на Министерски съвет на Република България, което означава, че лихвите и разходите по кредита не могат да Клаузите в договор, надвишаващи определените по ал. 4 размери, са нищожни – арг. чл. 19, ал. 5 ЗПК.

В настоящия случай сумата по договора за кредит, сключен с „НК“ ООД е в размер на 500 лева, а възнаграждението по договора за гаранция, което е в размер на 563,28 лева, съгласно данните от справката, представена от ответника /виж л. 59 от делото/, представлява над 50 % от сумата по заема, без да се включват останалите суми, формиращи ГПР. Предвид изложеното, може да се направи законосъобразен извод, че ГПР по договора за паричен заем надхвърля 50 %, след като се прибави възнаграждението по договора за гаранция. Така уговореното възнаграждение има значението на „скрита възнаградителна лихва“, която не е включена в оскъпяването на ползваната сума и която води до нарушение на императивната разпоредба на чл. 19, ал. 4 ЗПК, а това от своя страна обуславя нищожност на уговорката за плащане на това възнаграждение (арг. чл. 19, ал. 5 ЗПК) и липса на основание за дължимост на това вземане.

В обобщение, предвид изложеното, съдът намира, че разходът за възнаграждение на гаранта за обезпечаване вземанията на „НК“ ООД по процесните договори за потребителски заем, отговаря на поставените от ЗПК изисквания, за да се включи в общия разход по кредита (в този смисъл са напр. решение № 264616 от 09.07.2021 г. по в. гр. д. № 9991/2020 г. по описа на СГС, решение № 260628 от 21.02.2022 г. на СГС по в. гр. д. № 2806/2021 г. и др.).

Макар формално договорът за паричен заем да покрива изискуеми реквизити по чл. 11, ал. 1 ЗПК, вписаните параметри не кореспондират на изискуемото съдържание по т. 10 – годишния процент на разходите по кредита и общата сума,

дължима от потребителя. Тази част от сделката е особено съществена за интересите на потребителите, тъй като целта на уредбата на годишния процент на разходите по кредита е чрез императивни норми да се уеднакви изчисляването и посочването му в договора и това да служи за сравнение на кредитните продукти, да ориентира икономическия избор на потребителя и да му позволи да прецени обхвата на поетите от него задължения. Затова и неяснотите, вътрешното противоречие или подвеждащото оповестяване на това изискуемо съдържание законодателят урежда като порок от толкова висока степен, че изключва валидността на договарянето - чл. 22 ЗПК. В този смисъл, като не е оповестил действителен ГПР в договора за кредит, кредитодателят е нарушил изискванията на закона и не може да се ползва от уговорената сделка, което обосновава извод за недействителност на договора за паричен заем на основание чл. 22 от ЗПК, поради неспазването на изискванията на чл. 11, т. 10 и 11 от ЗПК.

Съдът намира за неоснователно възражението на ответника "НК" ООД, че към момента на сключване на договора за кредит на кредитодателя не е било известно какво обезпечение ще предостави кредитополучателя. Извод в тази насока следва от съдържанието на формулировката на изискването за задължително предоставяне на обезпечение *в еднодневен срок* от предоставяне на първия транш по договора, изискванията към евентуалните поръчители и възможността на кредитодателя да изисква документи от тях и да не ги приеме /чл. 3.2.5. от Общите условия/, т.е. настоящият съдебен състав намира, че единствената възможност за кредитополучателя да представи изискуемото обезпечение е била да сключи процесния договор за гаранция.

Поради изложеното, съдът намира, че предявеният главен осъдителен иск за прогласяване нищожността на процесния договор за паричен потребителски кредит е основателен, тъй като договора е недействителен, на основание чл. 26, ал. 1 ЗЗД вр. чл. 22 ЗПК вр. чл. 19, ал. 4 ЗПК.

По предявения главен осъдителния иск с правно основание чл. 55, ал. 1, предл. 1 ЗЗД:

По предявения осъдителен иск с правно основание чл. 55, ал. 1, пр. 1 ЗЗД в тежест на ищеца е да установи, при условията на пълно и главно доказване, факта на плащането на процесната сума в размер на 505 лв. въз основа на твърдения за недействителен договор за кредит. При доказване на горното, в тежест на ответника е да докаже, че е налице основание за получаване и задържане на процесната сума, поради което не се дължи нейното връщане, респективно да докаже връщане на сумата.

По аргумент от разпоредбата на чл. 23 ЗПК, когато договорът за потребителски кредит е обявен за недействителен, каквато е процесната хипотеза, потребителят връща само чистата стойност на кредита, но не дължи лихва или други разходи по кредита. В процесния случай между страните не е спорно и от представената от ответника „НК“ ООД справка /л. 59 от делото/ се установи, че ищецът е платил сума по кредита в размер на 1 130 лв., т.е. на връщане подлежи сума в размер на 630 лв. Предявеният иск е за сума в размер на 505 лв., поради което с оглед диспозитивното начало в гражданския процес, искът следва да бъде уважен до претендирания размер.

По релевираното възражение за изтекла погасителна давност от ответника „НК“ ООД:

Съгласно разясненията, дадени в т. 7 от Постановление № 1 от 28.V.1979 г. по гр. д. № 1/1979 г., на Пленума на ВС, вземанията, произтичащи от фактическите състави на неоснователно обогатяване, се погасяват с изтичането на петгодишната давност по чл. 110 ЗЗД, като с оглед на това, че при първия фактически състав на чл.

55, ал. 1 ЗЗД основанийто не е налице при самото извършване на престацията, каквато е и процесната хипотеза, следва да се приеме, че давностният срок започва да тече *от деня на получаването ѝ*. В конкретния случай датите на извършените плащания по договора за кредит са, както следва: на 20.06.2017 г. е платена сума в размер на 100 лв., на 11.08.2017 г. е платена сума в размер на 80 лв., на 17.08.2017 г. е платена сума в размер на 150 лв., на 30.08.2017 г. е платена сума в размер на 800 лв.

Предвид изложеното и като взе предвид датата на депозиране на исковата молба – 15.08.2022 г. спрямо ответника „НК” ООД по банковата сметка, на който са преведени сумите, както и обстоятелството, че съгласно чл. 3, т. 2 от Закона за мерките и действията по време на извънредното положение, обявено с решение на Народното събрание от 13 март 2020 г., и за преодоляване на последиците /ЗМДВИП/, за срока от 13.03.2020 г. до отмяната на извънредното положение спират да текат давностните срокове, с изтичането на които се погасяват или придобиват права от частноправните субекти, каквито са страните по делото, съдът намира, че претендираното вземане не е погасено по давност в нито една част. Възобновяването на течението на спрените срокове е извършено с параграф 13 от ПЗР на Закона за изменение и допълнение на Закона за здравето /ДВ, бр. 44 от 2020 г., в сила от 14.05.2020 г. /, според който сроковете, спрели да текат по време на извънредното положение по ЗМДВИП, продължават да текат след изтичането на 7 дни от обнародването на този закон в Държавен вестник. Законът е обнародван на 13.05.2020 г., поради което течението на давностният срок е възобновено на 21.05.2020 г.

По изложените съображения възражението за изтекла погасителна давност е неоснователно.

В обобщение, по изложените съображения, съдът намира, че предявените главни искове срещу ответника „НК” ООД с правно основание чл. 26, ал. 1, предл. 1 ЗЗД вр. чл. 22 ЗПК са основателни, поради което следва да бъдат уважени.

С оглед изхода на спора, съдът не дължи произнасяне по предявените при условията на евентуалност искове срещу ответника „КГ БГ” ООД. За пълнота следва да се отбележи, че договорът, сключен между потребителя и „НК” ЕООД, и договорът, сключен между потребителя и „Кредит Гарант” ООД, се намират във взаимовръзка помежду си и като система от правоотношения между страните, поради което последиците от прогласяване недействителността на договора за потребителски кредит неминуемо рефлектират и по отношение на договора за предоставяне на поръчителство поради естеството на правоотношенията.

По разноските:

При този изход на спора право и на основание чл. 78, ал. 1 ГПК, право на разноски има ищецът. От последния се претендират такива в размер на 500 лв., от които 100 лв. – държавна такса, и 400 лв. – платен адвокатски хонорар.

С оглед изхода на спора, исканията на ответниците за присъждане на разноски са неоснователни.

Така мотивиран, съдът

РЕШИ:

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО по предявения от М.Й. С., ЕГН *****,

с адрес: град, положителен установителен иск с правно основание чл. 26, ал. 1, предл. 1 ЗЗД вр. чл. 22 ЗПК срещу „НК” ООД, ЕИК ..., със седалище в град София и адрес на управление: бул. „Лъчезар Станчев” (Литекс Тауър) № 3, ет. 10, че договора за потребителски кредит от 2016 г., сключен между ищеца, в качеството на кредитополучател, и ответника, в качеството на кредитор, за сума в размер на 500 лв. – главница, е недействителен, на основание чл. 26, ал. 1, предл. 1 ЗЗД вр. чл. 19, ал. 4 ЗПК вр. чл. 22 ЗПК.

ОСЪЖДА, на основание чл. 55, ал. 1, пр. 1 ЗЗД, „НК” ООД, ЕИК ..., със седалище в град София и адрес на управление: бул. „Лъчезар Станчев” (Литекс Тауър) № 3, ет. 10, да заплати на М.Й. С., ЕГН *****, с адрес: град, сума в размер на 505 лв., представляваща платена без основание сума във връзка с обявления за недействителен договор за потребителски кредит, сключен между страните, ведно със законна лихва, считано от датата на депозиране на исковата молба до окончателното изплащане на вземането.

ОСЪЖДА, на основание чл. 78, ал. 1 ГПК, „НК” ООД, ЕИК ..., със седалище в град София и адрес на управление: бул. „Лъчезар Станчев” (Литекс Тауър) № 3, ет. 10, да заплати на М.Й. С., ЕГН *****, с адрес: град, сума в размер на 500 лв., представляваща разноски по делото.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване с въззивна жалба пред Софийски градски съд в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Препис от същото да се връчи на страните на известните им по делото съдебни адреси.

Съдия при Софийски районен съд: _____